

*А. Розимборська, студентка бакалаврату
В. Співачук, к. філол. н., доц.
Хмельницький національний університет*

ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ ТА СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Розвиток комунікативної компетентності є одним із ключових завдань сучасної іншомовної освіти. В умовах глобалізації та стрімкого розвитку інформаційних технологій здатність розуміти усне англійське мовлення набуває особливої актуальності. Навички аудіювання забезпечують можливість ефективної взаємодії з представниками інших мовних спільнот, отримання інформації з міжнародних джерел та участі у міжкультурній комунікації.

Водночас аудіювання вважається однією з найскладніших мовних навичок для засвоєння. Учні часто стикаються з труднощами під час сприйняття природного мовлення, що зумовлено різними акцентами, швидким темпом мовлення, наявністю незнайомої лексики та обмеженим доступом до автентичних мовних матеріалів. Традиційні методи навчання не завжди забезпечують достатню кількість можливостей для контакту з реальним мовним середовищем, що може негативно впливати на розвиток аудитивних умінь.

Сучасний розвиток цифрових технологій значно розширив можливості викладачів щодо використання різноманітних онлайн-ресурсів у навчальному процесі. Одним із ефективних і доступних інструментів для формування навичок аудіювання є подкасти. Подкасти являють собою цифрові аудіозаписи, що поширюються через мережу Інтернет і зазвичай організовані у тематичні серії. Вони можуть охоплювати широкий спектр тем і часто створюються носіями мови, що робить їх цінним джерелом автентичного мовного матеріалу.

У педагогічній практиці використання подкастів поступово набуває поширення, оскільки цей формат поєднує доступність, різноманітність тематики та можливість використання у різних навчальних ситуаціях. Подкасти сприяють формуванню автономності учнів, стимулюють інтерес до вивчення мови та забезпечують інтерактивний характер навчальної діяльності.

У наукових дослідженнях останніх років значна увага приділяється використанню подкастів як ефективного засобу розвитку навичок аудіювання під час вивчення англійської мови. Так, у праці Т. Григор'євої проаналізовано використання ВВС-подкастів у процесі формування англомовної компетентності в аудіюванні в учнів основної школи. Авторка зазначає, що використання подкастів також підвищує мотивацію до навчання, оскільки вони містять актуальний зміст і відповідають інтересам учнів. Подібної позиції дотримуються Ю. Гриньова, М. Рафальська та М. Полодюк, які розглядають подкасти та відеокласти як ефективний метод розвитку навичок аудіювання.

Дослідження Є. Крат та Л. Цирин і О. Давиденко також підтверджують ефективність використання англомовних подкастів у процесі навчання. Є. Крат зазначає, що подкасти є зручним інструментом для формування аудитивних навичок, оскільки дозволяють учням працювати з автентичними мовними матеріалами, розширювати словниковий запас і вдосконалювати вимову. Водночас

Л. Цирин та О. Давиденко розглядають подкасти як засіб розвитку компетентності в англomовному аудіюванні, наголошуючи на їхній доступності, різноманітності тематик та можливості багаторазового прослуховування. Науковці підкреслюють, що систематичне використання подкастів у навчальному процесі сприяє не лише розвитку аудитивних умінь, а й формуванню загальної комунікативної компетентності учнів.

Аудіювання належить до чотирьох основних видів мовленнєвої діяльності поряд із говорінням, читанням та письмом і відіграє важливу роль у процесі комунікації. Розуміння усного мовлення є необхідною передумовою для повноцінної взаємодії, оскільки саме воно забезпечує можливість участі у розмові, виконання інструкцій та сприйняття навчальної інформації.

Крім того, аудіювання сприяє розвитку інших мовних навичок. Регулярне прослуховування автентичних англomовних матеріалів допомагає учням удосконалювати вимову, інтонацію та плавність мовлення. Завдання на аудіювання знайомлять учнів із природними мовними моделями, граматичними структурами та лексичними одиницями у реальному контексті використання.

Попри важливість аудіювання, у традиційній практиці навчання цій навичці часто приділяється недостатньо уваги. У багатьох випадках навчальні матеріали обмежуються записами з підручників, які не завжди відображають особливості реального мовлення. Такі записи, як правило, характеризуються повільнішим темпом і більш чіткою вимовою, ніж автентична мова, що може знижувати ефективність підготовки учнів до реальних комунікативних ситуацій.

Сучасні методичні підходи наголошують на необхідності використання автентичних матеріалів у процесі навчання іноземних мов. Автентичні аудіоматеріали знайомлять учнів із природною вимовою, різними акцентами, неформальними мовними виразами та культурними особливостями мовного середовища. У цьому контексті подкасти є важливим джерелом автентичних аудіоматеріалів. Вони надають можливість слухати реальні розмови, інтерв'ю та дискусії на різноманітні теми. Завдяки цьому учні поступово формують здатність сприймати природне мовлення у різних комунікативних ситуаціях.

Популярність подкастів значно зросла в останні роки завдяки їхній доступності та зручності використання. Подкаст визначається як цифрова аудіопрограма, яку можна прослуховувати онлайн або завантажувати з мережі Інтернет. Подкасти зазвичай випускаються у вигляді серій і можуть охоплювати теми освіти, науки, культури, технологій або повсякденного життя. У контексті вивчення іноземних мов подкасти мають низку важливих переваг. Насамперед вони забезпечують доступ до автентичного мовного матеріалу. Оскільки багато подкастів створюються носіями мови, учні мають можливість ознайомитися з природними моделями комунікації та особливостями вимови.

Іншою перевагою є гнучкість використання подкастів. Учні можуть слухати їх у будь-який час і в будь-якому місці за допомогою мобільних пристроїв або комп'ютерів. Це створює умови для організації самостійної навчальної діяльності та розвитку навичок автономного навчання. Крім того, подкасти характеризуються широким тематичним різноманіттям. Учителі мають можливість обирати матеріали, що відповідають віковим особливостям, інтересам та рівню мовної підготовки учнів. Зацікавленість темою сприяє підвищенню мотивації до навчання та активнішій участі учнів у навчальному процесі. Подкасти також знайомлять

учнів із різними форматами усного мовлення, такими як інтерв'ю, обговорення, розповіді та дискусії. Це сприяє розвитку стратегій аудіювання та формуванню навичок розуміння різних типів усного спілкування.

Інтеграція подкастів у навчальний процес може здійснюватися різними способами. Одним із найпоширеніших є використання подкастів як основи для виконання вправ з аудіювання. Така робота зазвичай організовується у три етапи: до прослуховування, під час прослуховування та після прослуховування. На етапі до прослуховування вчитель знайомить учнів із темою подкасту, активізує їхні попередні знання та вводить ключову лексику, необхідну для розуміння змісту. Це сприяє підготовці учнів до сприйняття інформації. Під час прослуховування учні виконують різні завдання, спрямовані на розуміння змісту аудіоматеріалу. До таких завдань можуть належати відповіді на запитання, заповнення пропущеної інформації, визначення основної ідеї або ведення нотаток. Подібні вправи допомагають зосередити увагу учнів на ключових аспектах повідомлення. Після прослуховування учні обговорюють зміст подкасту, висловлюють власну думку або узагальнюють отриману інформацію. Учитель може організовувати групові обговорення, дискусії або рольові ігри, пов'язані з темою аудіоматеріалу. Ефективною формою роботи з подкастами є також проектна діяльність. Учні можуть створювати власні подкасти на теми, пов'язані з навчальними предметами, особистими інтересами або актуальними соціальними проблемами. Така діяльність сприяє розвитку творчості, комунікативних умінь та навичок співпраці.

Подкасти є ефективним засобом розширення словникового запасу. Прослуховуючи автентичне мовлення, учні зустрічають нові слова, ідіоматичні вирази та мовні конструкції, що використовуються у реальному контексті. Вивчення лексики у контексті сприяє глибшому розумінню значень слів та їхньому кращому запам'ятовуванню. З метою закріплення нової лексики вчителі можуть пропонувати учням вести словники, у яких вони записуватимуть нові слова і вирази з подкастів, їхні значення, переклади та приклади використання у реченнях. Ще однією важливою перевагою подкастів є можливість ознайомлення учнів із розмовною мовою та повсякденними виразами, які не завжди представлені у підручниках. Це сприяє формуванню більш природної мовної компетентності. Повторне прослуховування аудіоматеріалів також сприяє кращому засвоєнню лексики та вимови. Багаторазове сприйняття мовних одиниць у різних контекстах допомагає учням поступово включати їх до активного словникового запасу. Разом з тим використання подкастів може супроводжуватися певними труднощами. Автентичні аудіоматеріали іноді можуть бути надто складними для учнів початкового рівня через швидкий темп мовлення, незнайомі акценти або наявність фонового шуму.

Ще одним викликом є необхідність ретельного добору матеріалів. Учителі повинні враховувати рівень мовної підготовки учнів, їхній вік та освітні цілі. Однак зазначені труднощі можуть бути подолані завдяки використанню відповідних методичних прийомів. Зокрема, доцільно обирати короткі епізоди подкастів, використовувати транскрипти та пропонувати допоміжні завдання, що полегшують розуміння змісту.

Для ефективного використання подкастів у навчальному процесі важливо дотримуватися певних методичних принципів. Насамперед необхідно обирати матеріали, які відповідають мовному рівню учнів. Крім того, доцільно розробляти

структуровані завдання, що охоплюють усі етапи роботи з аудіоматеріалом. Також важливо інтегрувати роботу з подкастами з розвитком інших мовних навичок, зокрема говоріння, читання та письма. Учителі можуть заохочувати учнів до самостійного прослуховування подкастів поза межами класу, що сприятиме формуванню навичок автономного навчання.

Важливим аспектом використання подкастів є їхня культурна цінність. Багато подкастів містять обговорення соціальних проблем, традицій, культурних особливостей та повсякденного життя в англomовних країнах. Завдяки цьому учні отримують не лише мовні знання, а й розвивають міжкультурну обізнаність. Усвідомлення культурного контексту є важливим чинником успішної комунікації іноземною мовою.

Отже, подкасти можна розглядати як ефективний та інноваційний ресурс у процесі навчання англійської мови у середній школі. Вони забезпечують доступ до автентичних аудіоматеріалів, сприяють розвитку навичок аудіювання та розширенню словникового запасу учнів. Інтеграція подкастів у навчальний процес дозволяє створити більш інтерактивне та мотивувальне освітнє середовище, що сприяє формуванню комунікативної компетентності та підготовці учнів до реального використання англійської мови у різних життєвих ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григор'єва Т. Ю. Використання VVC подкастів у процесі формування англomовної компетентності в аудіюванні в учнів основної школи // Інноваційна педагогіка. Випуск 81. Том 1. 2025. – С. 127-132.
2. Гриньова Ю., Рафальська М., Полодюк М. Використання подкастів та відкокастів під час вивчення англійської мови як метод розвитку навичок аудіювання // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Вип. 3, 2023. – С. 14-21.
3. Крат Є. Використання англomовних подкастів на уроках англійської мови. Актуальні проблеми іноземної філології і лінгводидактики : зб. наук. ст. здобувачів вищ. освіти ф-ту інозем. філології Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Вип. 6. 2024. – С. 123–126.
4. Цирин Л. О., Давиденко О. В. Подкасти як засіб розвитку компетентності в англomовному аудіюванні // Current Trends in Foreign Language Teaching. All-Ukrainian student scientific and practical Internet-conference (April 3 – 7, 2023). Zhytomyr: IFZSU. 2023. – С. 54-56.